

Sygn. akt III USK 154/21

POSTANOWIENIE

Dnia 16 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z odwołania K. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

o jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 16 czerwca 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w T.

z dnia 27 listopada 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od odwołującego się na rzecz organu rentowego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 27 listopada 2019 r., sygn. akt III Ua (...) Sąd Okręgowy w T. oddalił apelację odwołującego się K. K. od wyroku Sądu Rejonowego w T. z 29 sierpnia 2019 r., sygn. akt IV U (...), którym Sąd pierwszej instancji oddalił odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z 4 października 2016 r., odmawiającej wypłaty jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy, jakiemu miała ulec A.K.

K.K. złożył 30 sierpnia 2016 r. wniosek o przyznanie prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu śmiertelnego wypadku przy pracy, jakiemu

17 czerwca 2016 r. uległa jego żona A. K. Uzasadniając wskazywał, że zdarzenie miało miejsce w czasie wykonywania przez nią obowiązków służbowych.

Decyzją z 4 października 2016 r., Nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., na podstawie art. 22 ust. 1 pkt 3 ustawy z 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, odmówił wnioskodawcy K. K. prawa do jednorazowego odszkodowania.

W uzasadnieniu organ rentowy podał, że na podstawie przedłożonej dokumentacji powypadkowej stwierdzono brak przyczyny zewnętrznej zdarzenia z 17 czerwca 2016 r. Okoliczności opisane w protokole powypadkowym oraz w dokumentacji medycznej wskazują na wewnętrzną przyczynę zdarzenia, wynikającą z organizmu człowieka.

K.K. złożył odwołanie od powyższej decyzji ZUS. W uzasadnieniu wskazał, że wypadek, jakiemu uległa 17 czerwca 2016 r. jego żona został wywołany przyczyną zewnętrzną, bowiem to nadmierny wysiłek emocjonalny i stres wynikły z nieprzyjemnej sytuacji podczas wycieczki szkolnej wywołał u A.K. krwotok mózgowy i w konsekwencji zgon. Wnioskodawca podkreślił, że jego żona od 2010 r. leczyła się z powodu nadciśnienia tętniczego, a w dniu wypadku od rana była w ciągle narastającej sytuacji stresowej i nerwowej spowodowanej znacznym zwiększeniem i natężeniem obowiązków wynikających ze sprawowanej pieczy nad dziećmi. Wnioskodawca podniósł, że nadmierny wysiłek psychiczny i fizyczny podczas pracy, który z największym prawdopodobieństwem wspólnie z samoistnym nadciśnieniem tętniczym wywołał u A.K. krwotok mózgowy i doprowadził do jej nagłej śmierci, winien być uznany za zewnętrzną przyczynę wypadku z 17 czerwca 2016 r. Tego dnia A. K. była na wycieczce szkolnej z klasą I. której była wychowawczynią. Po przyjeździe na miejsce doszło do nieprzyjemnego incydentu gdyż dzieci, które przyjechały później zostały wpuszczone do Muzeum wcześniej, poza kolejnością. A.K. weszła do budynku aby wyjaśnić przyczyny tej sytuacji, wywiązała się nerwowa i trwająca kilka minut dyskusja. Po opuszczeniu budynku A.K. osunęła się po ścianie na ziemię i straciła przytomność. Została karetką przewieziona do szpitala w K. na Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii, gdzie zmarła 5 sierpnia 2016 r. nie odzyskawszy przytomności.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie powołując się na przepis art. 3 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Organ rentowy stwierdził, że zdarzenie z 17 czerwca 2016 r. nie jest wypadkiem przy pracy w rozumieniu przepisu art. 3 ust. 1 ustawy wypadkowej. Protokół powypadkowy, w którym zakwalifikowano zdarzenie jako wypadek przy pracy, zawiera stwierdzenia bezpodstawne. Z tego względu na podstawie przepisu art. 22 ust. 1 pkt 3 ustawy wypadkowej odmówiono wnioskodawcy prawa do jednorazowego odszkodowania. Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego, podał, że wykonywanie typowych dla danego stanowiska czynności przez pracownika, który doznał choroby samoistnej nie może stanowić zewnętrznej przyczyny w rozumieniu definicji wypadku przy pracy, „sama praca” nie może być przyczyną zewnętrzną w rozumieniu definicji wypadku przy pracy. Może nią być dopiero określona nadzwyczajna sytuacja związana z tą pracą, która staje się współdziałającą przyczyną zewnętrzną. Jak podał ZUS, prowadzone w sprawie postępowanie dowodowe doprowadziło do ustalenia, że żadna przyczyna zewnętrzna nie była współprzyczyną doznanego krwotoku. A. K. posiadała aktualne badania lekarskie o braku przeciwwskazań do pracy na zajmowanym stanowisku. W dniu zdarzenia nie wykonywała nietypowych dla swojego stanowiska pracy obowiązków. Poszkodowana poczuła się słabo podczas wykonywania czynności służbowych, jednak stwierdzony krwotok podpajęczynówkowy nie mógł być kwalifikowany jako zewnętrzna przyczyna tego zdarzenia. Krwotok ten mógł wystąpić w każdej okoliczności w sytuacji stwierdzonego tętniaka mózgu.

Wyrokiem z 29 sierpnia 2019 r., sygn. akt IV U (...) Sąd Rejonowy w T. oddalił odwołanie K. K.

Apelację od tego wyroku wniosł odwołujący się, zarzucając mu naruszenie art. 233 § 1 k.p.c.

Sąd Okręgowy uznał, że apelacja wnioskodawcy jest nieuzasadniona i podlega oddaleniu.

Sąd drugiej instancji podzielił i przyjął za własne ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji i wskazał, że za nieuzasadniony należało uznać zarzut przekroczenia zasady swobodnej oceny dowodów, czyli naruszenia dyspozycji

art. 233 § 1 k.p.c., bowiem Sąd Rejonowy nie przekroczył granic swobodnej oceny dowodów.

Zdaniem Sądu odwoławczego, istotne znaczenie w sprawie ze względu na specyfikę sprawy, przedmiot sporu i konieczność dokonania oceny charakteru przyczyny zdarzenia miały opinie biegłych lekarzy sądowych.

Biegła lek. med. T.P. w swojej opinii stwierdziła, że A. K. leczyła się z powodu nadciśnienia tętniczego, podwyższonego poziomu cholesterolu, niedoczynności tarczycy. Pobierała łagodne leki przeciwnadciśnieniowe, przeciwolesterolowe i substytucję niedoczynności tarczycy lekiem Eutyrox, nadciśnienie tętnicze było dobrze kontrolowane dwoma do trzech leków. A.K., po utracie przytomności w dniu zdarzenia została przewieziona do Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii w K. 21 czerwca 2016 r. wykonano badania TK głowy oraz Angio-KT mózgowia. Stwierdzono krwawienie podpajęczynówkowe, krwiak śródmózgowy lewej półkuli mózgu, masywny tętniak lewej tętnicy szyjnej wewnętrznej z krwawieniem oraz lustrzany tętniak prawej tętnicy szyjnej wewnętrznej. Biegła oceniła, że A.K. nosiła w sobie „tykającą bombę zegarową” w postaci malformacji naczyń o charakterze tętniaków tętnic mózgowych. Ściany tętniaków są słabe i cienkie, zatem mogą ulec niespodziewanemu pęknięciu. Wśród przyczyn tętniaków wymienia się przede wszystkim wrodzone nieprawidłowości budowy ścian tętnic. Przyczyną krwawienia podpajęczynówkowego i mózgowego był tętniak tętnicy szyjnej wewnętrznej lewej, a zatem przyczyna wewnętrzna. Biegła nie znalazła czynnika zewnętrznego sprawczego doznanej utraty przytomności, na tle krwawienia mózgowego i śmierci 5 sierpnia 2016 r. Krytyczne zdarzenie z 17 czerwca 2016 r. - w ocenie biegłej z zakresu kardiologii - nie było wypadkiem przy pracy ze względu na brak czynnika zewnętrznego. Biegła wskazała natomiast przyczynę wewnętrzną - samoistne schorzenie zmarłej, które spowodowało utratę przytomności zakończoną śmiercią. W opinii uzupełniającej z 5 sierpnia 2017 r. biegła stwierdziła, że przyczyną pęknięcia tętniaka był fakt, iż był on masywny - wielkość 17x10x9 mm. Gdyby A. K. w tym krytycznym dniu pozostała w domu, to również doszłoby do krwotoku z tętniaka tętnicy szyjnej wewnętrznej lewej. Biegła wydając opinię uwzględniła

również, że zdarzenie miało miejsce tuż po godzinie 9 rano, 17 czerwca, a także okoliczność, iż przy oczekiwaniu na wejście do skansenu doszło do nieporozumień.

Biegły z zakresu neurologii lek. med. J. K. w opinii stwierdził, że A. K. była hospitalizowana w Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii w K. od 17 czerwca 2016 r. Zmarła 5 sierpnia 2016 r., stwierdzono objawy niewydolności krążeniowo-oddechowej i nerek. W trakcie hospitalizacji, po wykonaniu badań pomocniczych, w tym badań obrazowych TK głowy, Angio TK mózgowia rozpoznano: pęknięcie tętniaka tętnicy szyjnej wewnętrznej, krwotok podpajęczynówkowy, krwotok do lewej półkuli mózgu, obrzęk mózgu, wgłobienie pnia mózgu, bezdech, oddech zastępczy, niewydolność krążenia, niewydolność nerek. W oparciu o akta sprawy, dostępną dokumentację medyczną biegły rozpoznał następujące schorzenia: pęknięcie tętniaka tętnicy szyjnej wewnętrznej lewej, krwotok podpajęczynówkowy, krwotok do lewej półkuli mózgu. Biegły stwierdził, iż przyczyną wyłączną śmierci A.K. 5 sierpnia 2016 r. były schorzenia wewnętrzne istniejące przed zdarzeniem z 17 czerwca 2016 r. Uzasadniając opinię biegły wskazywał, że 17 czerwca 2016 r. u A. K. doszło do utraty przytomności. Mimo intensywnego leczenia, po rozpoznaniu wyżej opisanych schorzeń 5 sierpnia 2016 r. nastąpił zgon. W ocenie biegłego przyczyną zgonu A. K. były krwawienia podpajęczynówkowe i mózgowe, z powikłaniami w wyniku pękniętego tętniaka tętnicy szyjnej wewnętrznej, a więc schorzenia wewnętrzne istniejące przed zdarzeniem. Analiza okoliczności zdarzenia z 17 czerwca 2016 r. nie daje podstaw do przyjęcia istnienia czynnika zewnętrznego stanowiącego sprawczą przyczynę zgonu A. K.

Biegły z zakresu neurologii dr hab. med. A.K. w opinii stwierdził, że zdarzenie z 17 czerwca 2016 r. - krwotok podpajęczynówkowy i śródmózgowy u Pani K. nie zostały wywołane przez przyczynę zewnętrzną, a przez niewykrytą wcześniej chorobę jaką jest tętniak tętnicy mózgowej. W związku z tym nie można uznać okoliczności i warunków wykonywanej pracy 17 czerwca 2016 r. za czynnik zewnętrzny - sprawczą przyczynę lub współprzyczynę zgonu A.K. Przyczyną zgonu był krwotok podpajęczynówkowy i śródmózgowy spowodowany wyłącznie przez pęknięcie tętniaka, czyli schorzenie wewnętrzne, istniejące przed zdarzeniem. Biegły wskazywał, że tętniak jest nieprawidłowym poszerzeniem naczynia

mózgowego, powstającym w wyniku defektu w budowie ściany naczynia oraz prawdopodobnie w wyniku działania wysokich wartości ciśnienia tętniczego. W wyniku tego procesu dochodzi do ścieńczenia i osłabienia ściany naczynia, co sprawia, że jest ona bardziej podatna na pęknięcie z następowym krwawieniem, w tym wypadku do przestrzeni podpajęczynówkowej. Tętniak jest podstawową przyczyną krwotoków podpajęczynówkowych i towarzyszących im krwotoków śródmózgowych. Biegły wyjaśnił, że około 5% populacji ma tętniaka tętnicy wewnątrzczaszkowej lecz tylko u niewielkiego odsetka ulega on pęknięciu. Zapadalność na krwotok podpajęczynówkowy z powodu tętniaka wynosi około 10 na 100.000 populacji rocznie, przy czym nie ma jednoznacznych markerów wskazujących u którego pacjenta tętniak pęknie. Do czynników ryzyka krwotoku podpajęczynówkowego u pacjentów z tętniakiem tętnicy mózgowej należy między innymi nadciśnienie tętnicze. Biegły wskazał, że trudno uznać, iż w przypadku A. K. jakakolwiek przyczyna zewnętrzna była przyczyną krwotoku, gdyż tętniaki na tętnicach mózgowych występowały u niej w sposób bezobjawowy. Pęknięcie jednego z nich było przyczyną krwotoku podpajęczynówkowego i śródmózgowego. W ocenie biegłego nie można uznać, że takim czynnikiem zewnętrznym były okoliczności i warunki wykonywanej pracy 17 czerwca 2016r., ponieważ u A. K. doszło do samoistnego pęknięcia tętniaka.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd pierwszej instancji dokonał prawidłowej oceny wydanych w sprawie opinii: biegłej z zakresu kardiologii - chorób wewnętrznych oraz opinii dwóch biegłych z zakresu neurologii. Opinie te zostały wydane przez biegłych sądowych - lekarzy posiadających wiedzę specjalną z racji uzyskanych specjalizacji lekarskich. Opinie te, również w ocenie Sądu Okręgowego, są pełne, spójne, zawierają należyte uzasadnienie zajętego stanowiska i odpowiadają na pytania sformułowane przez Sąd Rejonowy. Powyższe opinie są zgodne co do okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy – biegli jednoznacznie wskazali na brak przyczyny zewnętrznej w zdarzeniu z 17 czerwca 2016 r., którego skutkiem była śmierć A.K.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył skargą kasacyjną odwołujący się w całości.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pełnomocnik skarżącego oparł na podstawach przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 (występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego) oraz pkt 4 (oczywista zasadność skargi kasacyjnej) k.p.c.

Wskazano, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, bowiem zebrany materiał dowodowy nie odpowiada na istotne pytania związane z okolicznościami niniejszej sprawy. Jako kluczowe należy, zdaniem pełnomocnika skarżącego, uznać wyjaśnienie przyczyny nagłego wzrostu ciśnienia tętniczego krwi u zmarłej A. K. Biegły neurolog dr hab. A.K. w swojej opinii stwierdza, że tętniak może pęknąć w wyniku działania wysokich wartości ciśnienia tętniczego, jednak milczy na temat przyczyn wystąpienia wysokiego ciśnienia tętniczego. Sąd pierwszej, jak i drugiej instancji nie dostrzegły, że kwestia ta jest niezbędna dla pełnego wyjaśnienia okoliczności niniejszej sprawy. Dlatego też niezbędnym było przeprowadzenie dowodu z opinii uzupełniającej biegłego neurologa, który wypowiedziałby się co do kwestii, o których milczy, a których wyjaśnienie jest kluczowe dla wyjaśnienia niniejszej sprawy. Ponadto w sprawie nie zostały wyjaśnione okoliczności faktyczne pozwalające na prawidłowe zastosowanie przepisów prawa materialnego, co szczegółowo zostało przedstawione w uzasadnieniu skargi kasacyjnej.

Ponadto skarżący wskazał, że w niniejszej sprawie istnieje istotne zagadnienie prawne wymagające wykładni Sądu Najwyższego, tj.: czy w świetle art. 3 ust. 1 ustawy z 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 1205) przyczyna zewnętrzna powinna być oceniana poprzez obiektywne kryteria (model przeciętnego pracownika), czy też należy ją oceniać z uwzględnieniem subiektywnych cech charakteru i stanu zdrowia pracownika.

Powyższe zagadnienie prawne ma istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy albowiem Sądy obu instancji zobiektywizowały okoliczności poprzedzające zaślubienie A.K. Sądy te wskazały, że nauczyciel nie powinien zdenerwować się drobnymi nieprawidłowościami przy wejściu wycieczki do Skansenu oraz, że doświadczony nauczyciel, a takim była A. K. nie powinien taką okolicznością się zdenerwować. Ponadto Sądy obu instancji stwierdziły, że o godz.

8:45 nie mogły panować takie warunki atmosferyczne, które negatywnie wpływają na zdrowie pracownika. Należy zauważyć, że powyższy problem ma charakter ogólny i sprowadza się do pytania czy przyczyna zewnętrzna powinna być przez Sądy badana według kryteriów obiektywnych, tj. oceniana według przeciętnego wzorowego pracownika czy też przyczyna ta powinna odnosić się do konkretnego pracownika, jego wrażliwości, charakteru, stanu zdrowia, itp., a więc ocena powinna mieć charakter subiektywny. Skarżący wskazuje, że przyczyna zewnętrzna powinna być oceniana z punktu widzenia subiektywnych, indywidualnych cech pracownika, albowiem każdy pracownik ma inną wrażliwość i inny stan zdrowia. Dla przykładu osoby niepełnosprawne różnią się od wzorcowego przeciętnego pracownika w zależności od stopnia niepełnosprawności, a przecież takim osobom nie można odmówić prawa świadczenia pracy. W niniejszej sprawie wskazywane przyczyny zewnętrzne, tj. wysoka temperatura, duża wilgotność powietrza oraz stres podczas kupna biletów i wprowadzania wycieczki były przez oba Sądy oceniane w sposób obiektywny, tj. z zastosowaniem obiektywnych mierników dotyczących pracownika. Sądy te nie wzięły pod uwagę cech charakteru A. K., ani też jej indywidualnego stanu zdrowia.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o:

1. odmówienie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a w przypadku przyjęcia jej do rozpoznania, o oddalenie skargi kasacyjnej w całości,
2. zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołującego się nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do

rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, niepublikowane; z 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, niepublikowane). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje przy tym skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

W niniejszej sprawie nie można uznać, że skarżący wykazał oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. Pełnomocnik skarżącego nie wykazał, aby zaskarżony wyrok został wydany z rażącym naruszeniem prawa procesowego, w wyniku nie wyjaśnienia kwestii niezbędnych do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Skarga w tym zakresie stanowi jedynie polemikę z opiniami biegłych, ustaleniami Sądów i oceną materiału dowodowego dokonaną przez te Sądy. Godzi się zauważyć, że w niniejszej sprawie nie było potrzeby wyjaśniania powodów nagłego wzrostu ciśnienia tętniczego, bowiem biegli takiego nagłego wzrostu ciśnienia nie stwierdzili. To, że coś może potencjalnie być przyczyną pęknięcia tętniaka nie oznacza, że w danym przypadku tą przyczyną było. A z opinii biegłych jasno wynika, że przyczyną pęknięcia tętniaka u A.K. były jego znaczne rozmiary.

Ponadto, nie jest wystarczającym dla wykazania oczywistej zasadności skargi kasacyjnej odesłanie do zarzutów skargi kasacyjnej.

Z kolei, istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob.

postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179) i pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że sformułowane zagadnienie prawne musi mieć wpływ na rozstrzygnięcie danej sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego: z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504), a w końcu, dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości.

Również tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania pełnomocnik skarżącego nie wykazał. Należy zauważyć, że w kontekście kryteriów oceny przyczyny wypadku związanej z wykonywaną przez poszkodowanego pracą jako „zewnętrznej” Sąd Najwyższy już się wypowiadał, Należy tu przede wszystkim zwrócić uwagę na uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 11 lutego 1963 r., III PO 15/62 (OSNCP 1963 nr 10, poz. 215), w której Sąd Najwyższy stwierdził, m.in., że nadmierność wysiłku pracownika przy wykonywaniu pracy nie podlega ocenie z punktu widzenia ogólnych norm odporności, dotyczących przeciętnego, zdrowego człowieka, ale powinna być odnoszona do indywidualnych właściwości psychofizycznych danej osoby i to w konkretnym dniu pracy. Pogląd ten reprezentowany jest również w nowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego, gdzie stwierdzono, że nadmierny wysiłek (stres) powinien być oceniany przy uwzględnieniu indywidualnych właściwości pracownika (stanu jego zdrowia, sprawności ustroju) i okoliczności, w jakich wykonywana jest praca. Generalnie wykonywanie zwykłych czynności (normalny wysiłek, normalne przeżycia psychiczne) przez pracownika nie może być uznane za zewnętrzną przyczynę wypadku przy pracy. W przypadku przeżyć psychicznych, ujmowanych w kategoriach czynników przyspieszających proces chorobowy i w rezultacie będących współprzyczyną zdarzenia, akcentuje się pewną typowość zjawisk stresogennych związanych z realizacją obowiązków pracowniczych, a w niektórych

zawodach wręcz stanowiących ich cechę charakterystyczną. Dlatego też tylko w razie wyjątkowo dużego nawarstwienia się niekorzystnych dla poszkodowanego okoliczności, przekraczających przeciętne normy wrażliwości psychicznej człowieka i wywołujących silne, negatywne emocje, można upatrywać w tych zjawiskach zewnętrznej przyczyny zdarzenia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 21 czerwca 2016 r., I UK 236/15, LEX nr 2107086). W innym wyroku Sąd Najwyższy wyjaśnił, że z niedookreślonego charakteru wyrażenia „przyczyna zewnętrzna”, wynika, iż przyczyną zewnętrzną wypadku przy pracy, może być każdy czynnik zewnętrzny (nie wynikający z wewnętrznych właściwości człowieka) zdolny wywołać w istniejących warunkach szkodliwe skutki. W tym znaczeniu taką przyczyną może być także praca i czynność samego poszkodowanego, w tym zwłaszcza jego nadmierny wysiłek, za który u człowieka dotkniętego schorzeniem samoistnym może być uważana praca wykonywana także jako codzienne zadanie w normalnych warunkach, nadmierność bowiem wysiłku pracownika powinna być oceniana przy uwzględnieniu jego indywidualnych właściwości - aktualnego stanu zdrowia i sprawności ustroju (por. wyrok Sądu Najwyższego z 7 października 2015 r., II UK 362/14, LEX nr 1849089).

Wobec powyższego należy uznać, że zagadnienie przedstawione przez pełnomocnika skarżącego zostało już wystarczająco wyjaśnione w orzecznictwie Sądu Najwyższego, a zatem nie ma potrzeby ponownego przedstawiania go do rozstrzygnięcia.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów oparto na § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).